

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Павел Веселинов Павлович, Катедра по арабистика и семитология, Факултет по класически и нови филологии, СУ „Св. Климент Охридски“

По конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 2.2 История и археология (Средновековна история – миграции и гранични общества), обявен в ДВ, бр. 50 от 15.06.2018 г.

В качеството си на член на научното жури, натоварен с изразяване на становище по гореспоменатия конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“, получих комплект от документи на единствения кандидат, доц. д-р Александър Николов Николов, преподавател в ИФ на СУ „Св. Климент Охридски“ и ръководител на Катедра Стара история, тракология и средновековна история в същия факултет. Комплектът съдържа всички необходими документи, изисквани от „Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски““.

Доц. Николов е получил магистърска степен в специалност „История“ в СУ „Св. Климент Охридски“ през 1989 г. През 1996 е получил магистърска степен по медиевистика в Централноевропейския университет в Будапеща. През 2004 г. е придобил научната и образователна степен „доктор по история“ с тема на докторската дисертация „Народите на Изтока в трактатите на кръстоносната пропаганда: края на XIII и първата половина на XIV в.“

Доц. Николов е започнал професионалната си кариера през 1989 г. като учител по история в НГДЕК „Свети Константин-Кирил Философ“, София. През 1994 г. е назначен на академичната длъжност „ст. асистент“ по средновековна обща история в ИФ на СУ „Св. Климент Охридски“, а през 1999 г. и 2007 г. придобива длъжностите „главен асистент“ и „доцент“ в същото професионално направление. От 2015 г. насам доц. Николов заема длъжността ръководител на Катедра Стара история, тракология и средновековна история, ИФ, СУ „Св. Климент Охридски“. Доц. Николов е специализирал в Института по византистика и неогрецистика към Австрийската академия на науките, Виена и във Ватиканската библиотека и архив.

В бакалавърската степен на ИФ на СУ „Св. Климент Охридски“ доц. Николов води лекционни курсове по „Средновековна обща история“ и „Ориенталците“ в кръстоносната пропаганда“. В магистърската степен на ИФ той води курсовете „Теории и възгледи за исляма в средновековна Европа“, „Средновековният протонационализъм“ и „Миграции, гранични зони и общества в средновековна история“. Преподава и във ФКНФ на СУ „Св. Климент Охридски“, както и в НХА „Николай Павлович“, НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ и ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Доц. Николов е участвал в 23 български и 38 международни конференции. Има зад гърба си участия в 19 български и международни проекта и семинара.

Кандидатът е представил справка от система „Авторите“ на СУ „Св. Климент Охридски“ за 60 цитирания на български и чужди езици.

В настоящия конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ доц. Николов участва с две отпечатани книги, 42 отпечатани статии и студии и 6 статии и студии под печат. Всички посочени трудове са публикувани след придобиването от Александър Николов на академичната длъжност „доцент“ през 2007 г.

Сборникът „От Акра до Константинопол. Пет средновековни трактата за ислямско-християнските взаимоотношения“ (София, БАН, 2018) обединява пет трактата, които по думите на Александър Николов „обединяват цялата палитра от представи и възгледи за исляма и мюсюлманите, а също и за християнско-мюсюлманските отношения от втората половина на XIII до средата на XV в.“ (с. 7–8). Трактатите са „Трактат за състоянието на сарацините“ от Гийом от Триполи, „За начина на изстребление на сарацините“ от Пиер Дюбоа, „За възвръщането на Светата земя“ от Пиер Дюбоа, „Ръководство за провеждане на кръстоносен поход“, чието авторство е оспорвано, поради което преводачът се е спрял на името Псевдо-Брокард, и „За експедицията на папа Пий II срещу турците“ от Леодризио Кривели.

Преводът на петте трактата, който е дело на Александър Николов, позволява да се хвърли синоптичен поглед върху менталитета на късносредновековните апологети на кръстоносното движение от времето, когато мамелюците слагат край на латинските владения в Близкия изток (падането на Акра през 1291 г.), до сътресението, предизвикано от османското завоюване на Константинопол през 1453 г. Александър Николов е снабдил всеки от трактатите с кратък библиографски увод, в който описва историята на текста и представя биографични данни за неговия автор. Преводите включват и задължителния в случая справочен апарат, съставен от множество пояснителни бележки за исторически събития, личности, топоними, термини, неясни думи и изрази, както и препратки към светите писания и друга книжнина.

Преводът на петте трактата от средновековен латински език е първи по рода си в българската медиевистика. Той е от несъмнена полза за специалистите медиевисти, арабисти и ислямоведа, а и за по-общата академична публика, която няма възможност за прочит на текстовете в техния латински оригинал.

На второ място доц. Николов кандидатства със сборника „Дубровнишки документи за историята на България и българите през XIII-XV век, т. 1, (1230-1403)“, София, 2017, съавт. с. В. Гюзелев, П. Данова, Е. Костова, С. Хинковски. Сборникът представлява мащабен колективен труд, който си поставя за цел да проучи споменаванията за българите и България в Дубровнишкия архив. Някои от документите са въведени в научен оборот за първи път. Тяхното публикуване ще позволи на историците да хвърлят светлина върху историята, културата и взаимодействието на българите с други средновековни народности през периода от началото на XIII в. до началото на XV в. Приносът на доц. Николов към този сборник

е в прочита и превода на документи от серията Reformationes, написани предимно на латински език.

Статиите и студиите, с които доц. Николов участва в конкурса обхващат следните тематични кръгове:

1. Отношенията между християнството и исляма през средновековния период. Авторът за първи път превежда и въвежда в научно обращение в България редица важни извори, които отразяват нагласите на католическа Европа към исляма и мюсюлманите. Разглежда издълбоко зараждането и развитието на кръстоносната идея в средновековна Европа.
2. Етногенезис и междуетнически отношения на Балканите и в Европа през средновековния период.
3. Зараждане на национализма и междунационални отношения.
4. Миграциите в средновековието.
5. Българите през средновековието.
6. Средновековен урбанизъм.
7. Дидактика на обучението по история.
8. Модерни употреби на историята и параисторически клишета.
9. Наукометрични подходи към оценяването на научните изследвания.

Във всички представени от доц. Николов публикации той се проявява като оригинален мислител, заема добре обосновани позиции, които разширяват и задълбочават познавателните полета в съответните научни области. Справката за приносите, изготвена от доц. Николов, отговаря на съдържанието и обхвата на представените от него публикации.

Като вземам предвид научните приноси и преподавателската работа на доц. Александър Николов, както и съответствието на представената документация на Закона за развитието на академичния състав на РБ и Правилника за устройството и дейността на СУ „Св. Климент Охридски“, убедено препоръчвам на почитаемото жури да присъди на доц. Александър Николов академичната длъжност „професор“ по професионално направление 2.2. История и археология (Средновековна история – миграции и гранични общества).

София,

04.11.2018 г.

/П. Павлович/